

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

در طبقات هفت درجه
در طبقات هفتم درکات

اسامی هفت =>

- ۱- جنت فردوس
- ۲- جنت عالیه
- ۳- جنت نعم
- ۴- جنت عدن
- ۵- جنت رار السعیم
- ۶- جنت در الخلد
- ۷- جنت الناری
- ۸- جنت رار القم

درس هفتم

فرجام کار

(در ذکر آقا) جنت محمد صلی الله علیه و آله بر آن است

در درس گذشته خواندیم که هنگام وقوع قیامت، چه حوادثی اتفاق می افتد و دادگاه عدل الهی چگونه تشکیل می شود.

در این درس می خواهیم با بهره مندی از قرآن کریم و سخنان معصومان، سرانجام و سرنوشت انسان را تا جایگاه ابدی دنبال کنیم و دریابیم:

- ۱- زندگی نیکوکاران و گناهکاران در آخرت، چگونه است؟
- ۲- چه رابطه ای میان اعمال ما و نوع پاداش و جزای آخرت، وجود دارد؟

اسامی جهنم =>

- جهنم اولی
- لظمی
- حطه
- سقر
- جحیم
- سعی
- حاونیه
- سور

جهنم هفت درجه است در درج (ابن المؤمنین علیه السلام) حفص بن غزافه (ص ۴۰۴) و ص ۴۰۵

دوزخ دارای درکات است و گفته اند هفت طبقه دارد

و بزرگترین آن جهنم است طبقات بالای آن لظمی، حطه، سقر، جحیم، سعی و حاونیه

هستند. (صحیح البیاض، باب صیاد ص ۳۸)

جهنم لایه موجود است سوره نوره آیه ۴۴ عنکبوت ۴۴

خلقت هفت مرتبه قبل از جهنم است

۱- بهشت چند در دارد و هر کدام مخصوص چه کسانی است؟

۱- جایگاه نیکوکاران در بهشت: (بابت می دهد) <

اینجا بهشت است! جایی که پس از پایان حسابرسی، نیکوکاران و رستگاران را به سوی آن راهنمایی می کنند؛ بهشت آماده استقبال و پذیرایی از آنهاست و چون بهشتیان سر رسند، درهای آن را به روی خود گشوده می بینند. بهشت هشت در دارد که بهشتیان از آن درها وارد می شوند. ^۱ یک در مخصوص پیامبران و صدیقان، یک در مخصوص شهیدان و درهای دیگر برای گروه های دیگر است. ^۲ از هر دری فرشتگان برای استقبال به سوی آنان می آیند ^۳ و به بهشتیان سلام می کنند و می گویند: خوش آمدید! وارد بهشت شوید و برای همیشه در آن زندگی کنید. ^۴ بهشتیان می گویند خدای را سپاس که به وعده خود وفا و این جایگاه زیبا را به ما عطا کرد. ^۵ هر یک از بهشتیان در درجه ای خاص از بهشت قرار می گیرند. ^۱

سخن بهشتیان

هرچه دل هایشان تمنا کند و دیدگانشان را خوش آید، آماده می بینند. ^۶ خدا را سپاس می گویند که حزن و اندوه را از آنان زدوده و از رنج و درماندگی، دور کرده است. ^۷ علاوه بر این، بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا را برای خود می یابند و از این رستگاری بزرگ مسرورند. ^۸

بهشتیان با خدا هم صحبت اند و به جمله «خدایا! تو پاک و منزهی» مترنم اند. ^۹ بهشت برای آنان سرای سلامتی (دارالسلام) است؛ ^{۱۰} یعنی هیچ نقصانی، غصه ای، ترسی، بیماری ای، جهلی، مرگ و هلاکتی، و خلاصه، هیچ ناراحتی و رنجی در آنجا نیست. نعمت های دائمی آن هیچ گاه خستگی و سستی نمی آورد. در آنجا انسان همیشه شاداب و سر حال است و همواره احساس طراوت و تازگی می کند. ^{۱۱} دوستان و هم نشینان انسان در آنجا، پیامبران، راستگویان، شهیدان و نیکوکاران اند و آنان چه نیکو هم نشینانی هستند. ^{۱۱}

- ۱- کنز العمال، متقی هندی، ج ۱۴، ص ۴۵۱
- ۲- خصال، شیخ صدوق، باب هشتاد، ص ۴۰۷
- ۳- سوره رعد، آیه ۲۳
- ۴- سوره زمر، آیه ۷۳
- ۵- سوره زمر، آیه ۷۴
- ۶- سوره زخرف، آیه ۷۱
- ۷- سوره فاطر، آیات ۳۴ و ۳۵
- ۸- سوره توبه، آیه ۷۲
- ۹- سوره بونس، آیه ۱۰
- ۱۰- سوره انعام، آیه ۱۲۷
- ۱۱- سوره نساء، آیه ۶۹

با آرزوی معرفت و سرزندگی برای همه
عالمی احلی بعد

(زنان و مردان بهشتی) در زیباترین و جوان‌ترین صورت و قیافه در بهشت به سر می‌برند. زندگی سرشار از عشق، لذت و سرور است. همسران بهشتی خوش‌رفتار و زیبارو، جوان و شاداب، با ظاهر، خوش و خرم، پیوسته عاشق و خرسند از همسر خود هستند. (۲۱)

تدبیر

با تدبیر در ترجمه آیات زیر بگویید که اگر ما هم بخواهیم در زمره بهشتیان باشیم باید در زندگی چگونه زندگی کنیم؟
۱- امروز روزی است که راستی راستگویان به آنها سود بخشد، برای آنها باغ‌هایی از بهشت است.

سوره مائده، آیه ۱۹

۳ و شتاب کنید برای رسیدن به آمرزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقیان آماده شده است؛ همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی، انفاق می‌کنند و خشم خود را فرو می‌برند و از خطای مردم می‌گذرند و خدا نیکوکاران را دوست دارد. و آنها که وقتی مرتکب عمل زشتی می‌شوند، یا به خود ستم می‌کنند، به یاد خدا می‌افتند و برای گناهان خود طلب آمرزش می‌کنند.

سوره آل عمران، آیات ۱۳۵-۱۳۲

۸- و آنها که امانت‌ها و عهد خود را رعایت می‌کنند و آنها که به راستی ادای شهادت کنند و آنها بر نماز مواظبت دارند، آنان در باغ‌های بهشتی گرامی داشته می‌شوند.

سوره معارج، آیات ۳۵-۳۲

۱- برای بر لغتبار... ۲- تعویب... ۳- انفاق... ۴- توانگری و تنگدستی... ۵- بنویست از خطای مردم... ۶- یاد خدا... ۷- طلب... ۸- عفو... ۹- برای بر لغتبار... ۱۰- عفو... ۱۱- مواظبت... ۱۲- انفاق... ۱۳- انفاق... ۱۴- انفاق... ۱۵- انفاق... ۱۶- انفاق... ۱۷- انفاق... ۱۸- انفاق... ۱۹- انفاق... ۲۰- انفاق... ۲۱- انفاق... ۲۲- انفاق... ۲۳- انفاق... ۲۴- انفاق... ۲۵- انفاق... ۲۶- انفاق... ۲۷- انفاق... ۲۸- انفاق... ۲۹- انفاق... ۳۰- انفاق... ۳۱- انفاق... ۳۲- انفاق... ۳۳- انفاق... ۳۴- انفاق... ۳۵- انفاق... ۳۶- انفاق... ۳۷- انفاق... ۳۸- انفاق... ۳۹- انفاق... ۴۰- انفاق... ۴۱- انفاق... ۴۲- انفاق... ۴۳- انفاق... ۴۴- انفاق... ۴۵- انفاق... ۴۶- انفاق... ۴۷- انفاق... ۴۸- انفاق... ۴۹- انفاق... ۵۰- انفاق... ۵۱- انفاق... ۵۲- انفاق... ۵۳- انفاق... ۵۴- انفاق... ۵۵- انفاق... ۵۶- انفاق... ۵۷- انفاق... ۵۸- انفاق... ۵۹- انفاق... ۶۰- انفاق... ۶۱- انفاق... ۶۲- انفاق... ۶۳- انفاق... ۶۴- انفاق... ۶۵- انفاق... ۶۶- انفاق... ۶۷- انفاق... ۶۸- انفاق... ۶۹- انفاق... ۷۰- انفاق... ۷۱- انفاق... ۷۲- انفاق... ۷۳- انفاق... ۷۴- انفاق... ۷۵- انفاق... ۷۶- انفاق... ۷۷- انفاق... ۷۸- انفاق... ۷۹- انفاق... ۸۰- انفاق... ۸۱- انفاق... ۸۲- انفاق... ۸۳- انفاق... ۸۴- انفاق... ۸۵- انفاق... ۸۶- انفاق... ۸۷- انفاق... ۸۸- انفاق... ۸۹- انفاق... ۹۰- انفاق... ۹۱- انفاق... ۹۲- انفاق... ۹۳- انفاق... ۹۴- انفاق... ۹۵- انفاق... ۹۶- انفاق... ۹۷- انفاق... ۹۸- انفاق... ۹۹- انفاق... ۱۰۰- انفاق...

۱- سوره واقعه، آیات ۲۲ تا ۲۴ و ۳۵ تا ۳۷؛ سوره الرحمن، آیات ۷۰ تا ۷۷

۲- برای اطلاع بیشتر از ویژگی‌های بهشت به جلد ۱۰ معادشناسی از علامه حسینی تهرانی و کتاب «معاد» استاد قرائتی مراجعه کنید.

۲- جایگاه دوزخیان و شیوه سوزاندن آنها در جهنم را بیان کنید

پس از پایان محاکمه، دوزخیان گروه گروه به سوی جهنم رانده می شوند^۱ و در حالی که در غل و زلف بسته شده اند، در جایگاهی تنگ افکنده می شوند.^۲

آتش جهنم بسیار سخت و سوزاننده است. این آتش حاصل عمل خود انسان هاست و برای همین از درون جان آنها شعله می کشد (عقل).

توجه: در این حال، ناله حسرت دوزخیان بلند می شود و می گویند: ای کاش خدا را فرمان می بردیم و بیاد خدا با طاعت می کردیم. ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی کردیم. او ما را یاد خدا بازداشت. دریغ بر ما، به خاطر آن کوتاهی هایی که در دنیا کردیم!

توجه: آنان به خداوند می گویند: پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم. ما را از این بیرون بر که اگر به دنیا بازگردیم، عمل صالح انجام می دهیم.^۷

پاسخ قطعی خداوند این است که آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می خواست راه راست آید؟^۸ ما می دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را بیش می گیرید.^۹

آنان گاهی دیگران را مقصر می شمارند و می گویند: شیطان و بزرگان و سرورانمان سبب گمراهی شدند. شیطان می گوید من فقط شما را فراخواندم و شما نیز مرا پذیرفتید. مرا ملامت نکنید، خود ملامت کنید.^{۱۱} به نگهبانان جهنم رو می آورند تا آنها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند؛ ولی فرشتگان می گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟ آنان می گویند: بلی! فرشتگان نیز تقاضای آنها را نمی پذیرند و درخواستشان را بیجا می دانند.^{۱۲}

در فضاهای عامل بیگانه خود را حیرت زده می کند

تدبیر

ترجمه آیات صفحه بعد به توصیف برخی از ویژگی های جهنمیان می پردازد. با تدبیر در آنها بیان کنید که چه زمینه هایی می تواند شما را به سوی جهنم بکشاند؟ آنها را بیابید و برنامه ای برای از بین بردن آن زمینه ها تنظیم کنید.

- ۱- سوره زمر، آیه ۷۱
- ۲- سوره فرقان، آیه ۱۳
- ۳- سوره همزه، آیات ۴ تا ۷
- ۴- سوره احزاب، آیه ۶۶
- ۵- سوره فرقان، آیات ۲۸ و ۲۹
- ۶- سوره انعام، آیه ۳۱
- ۷- سوره مؤمنون، آیات ۶ و ۱۰ و ۱۰۷
- ۸- سوره فاطر، آیه ۳۷
- ۹- سوره انعام، آیه ۲۸
- ۱۰- سوره احزاب، آیه ۶۷
- ۱۱- سوره ابراهیم، آیه ۲۲
- ۱۲- سوره غافر، آیات ۴۹ و ۵۰

۱- در دنیا **قراردادی** محکم تناسب میان جرم و کفر
 نتیجه همین خود عمل تناسب میان جرم و کفر وجود ندارد
 ۲- در آخرت **بجسم خود عمل** ۳- تناسب میان جرم و کفر

رابطه میان عمل و پاداش و کیفر

۱- جهنمیان می گویند: ما در دنیا نماز نمی خواندیم و از محرومان دستگیری نمی کردیم؛ همراه بدکاران غرق در معصیت خدا می شدیم و روز رستاخیز را تکذیب می کردیم.

سوره مدثر، آیات ۴۷-۴۰

۵- برای کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آنها فرارسد می گوید: الان توبه کردم، توبه نیست و اینها کسانی هستند که عذاب دردناکی برایشان فراهم کردیم.

سوره نساء، آیه ۱۸

۷- (جهنمیان) پیش از این (در دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می ورزیدند.
 سوره واقعه، آیات ۴۶-۴۵

۱- مرتکب گناه... ۲- بی تقاضای نیت... ۳- غرق در گناه... ۴- جرم و نیت... ۵- کفر...
 ۱- مست و مغرور از نعمت دنیا... ۲- غفلت از یاد خدا... ۳- اصرار بر این گناهان بزرگ

توضیح: تغییر قوانین = باردار کردن کفر و قراردادی تطبیقی با قوانین برهه باردار کردن کفر و کفر طبعی است

رابطه میان عمل و پاداش و کیفر

از سؤال های قابل توجه این است که رابطه اعمال دنیایی با جزا و پاداش اخروی چگونه است؟
 ۱- تنظیم پاداش و کیفر بر اساس مجموعه ای از قراردادها
 ۲- قابلیت تغییر دارند به وسیله قوانین جدید

۱- قراردادی: گاهی پاداش و کیفر بر اساس مجموعه ای از قراردادها تعیین می شود (مانند اینکه اگر کارگر در طول روز، کار معینی را انجام دهد، دستمزد مشخصی در برابر آن کار دریافت می کند).

همچنین اگر کسی مرتکب جرمی شود، مطابق با قوانین و مقررات به پرداخت جریمه نقدی یا زندان و نظایر آن محکوم می شود. رابطه میان آن کارها و این گونه پاداش ها و کیفرها، یک رابطه قراردادی است و انسان ها می توانند با وضع قوانین جدید این رابطه ها را تغییر دهند؛ برای مثال، اگر کیفر جرمی زندان است، آن را به پرداخت جریمه نقدی تبدیل کنند. آنچه در اینجا اهمیت دارد، تناسب میان جرم و کیفر است تا عدالت برقرار گردد. (نصف صفحه عمل)

۲- طبیعی: گاهی پاداش و کیفر محصول طبیعی خود عمل است و انسان ها نمی توانند آن را تغییر دهند، بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند؛ مثلاً اگر کسی سیگار بکشد، به امراض گوناگونی مبتلا

۱- باردار کردن کفر به محصول طبیعی خود عمل
 ۲- تغییر ناپذیر
 ۳- با تطبیق خود با آنرا به سعادت زندگی را تسبیح می کنیم

۱- کامل ترین نوع رابطه است
 ۲- تو هم از راه در قیامت ... با اصل عمل
 ۳- سر باطن اعمال در قیامت صورت
 ۴- نسبت باطن به جسم می شود

می شود همچنین اگر کسی اهل مطالعه و تحقیق باشد، به طور طبیعی به علم و آگاهی دست می یابد.
 یا اگر روزانه ورزش کند، به سلامت و تندرستی خود کمک کرده است.
 ۳- تجسم عمل: نوع دیگری از رابطه میان عمل و پاداش و کیفر وجود دارد که عمیق تر و کامل تر از دو نوع قبلی است. همان طور که در بحث از نامه عمل دیدیم، آنچه انسان با خود به قیامت می برد، باطن اعمالی است که اکنون در این دنیا قابل مشاهده نیست. هر عملی یک جنبه ظاهری و یک جنبه باطنی دارد. جنبه ظاهری بعد از عمل از بین می رود؛ اما جنبه باطنی هرگز از بین نمی رود و در روح هر انسانی باقی می ماند. بنابراین، هر عملی که ما در زندگی دنیوی انجام می دهیم، حقیقت و باطن آن عمل در جهان آخرت به صورت زشت یا زیبا، لذت بخش یا دردآور مجسم می شود و انسان خود را در میان باطن اعمال خود می بیند. پس آنچه در روز قیامت به عنوان پاداش یا کیفر به ما داده می شود، عین عمل ماست. به عنوان مثال کسی که ربا می خورد و یا مال یتیمی را به ناحق تصاحب می کند، اگر باطن او چهره واقعی عمل او در همین دنیا بر ملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است؛ اما در دنیا آتش آشکار نمی شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می شود و پرده ها کنار می رود، حقیقت و باطن عمل عیان می گردد و آتش از درون او زبانه می کشد.

کسانی که می خورند
 اموال یتیمان را از روی ظلم
 جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می برند
 و به زودی در آتشی فروزان در آیند.^۱

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ
 أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا
 إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا
 وَ سَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا

مفسر: تجسم عمل در قیامت (خوردن مال یتیم = خوردن آتش)
 رسول خدا ﷺ در ضمن نصایحی که به یکی از یاران خود می کرد، فرمود:

«برای تو ناچار هم نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی گردد و با تو دفن می شود... آنگاه آن هم نشین در رستاخیز با تو برانگیخته می شود و تو مسئول آن هستی. پس دقت کن، هم نشینی که انتخاب می کنی، نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می شود. آن هم نشین، کردار توست».^۲

مفسر: با هر تجسم اعمال در قیامت (اعمال نیک و زشت)
 اعمال بد مایه وحشت و رشت

۱- سوره نساء، آیه ۱۰
 ۲- معانی الأخبار، شیخ صدوق، ج ۱، ص ۲۳۳

(جز او پاداش آخری از نوع «تجسم عمل»)

بنابراین در عرصه قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از عمل انسان نمایش داده نمی شود؛ بلکه خود عمل نمایان می شود و هر کس عین عمل خود را می بیند.

بیشتر بدانیم

چهار رفیق

تاجری چهار رفیق صمیمی داشت. از میان آنها، رفیق چهارم را بیشتر از همه دوست داشت. تاجر با خرید هدایای فراوان، دوستی خود را به او ابراز می کرد و با احترام بسیار با وی رفتار می نمود. او بهترین هر چیز را برای این دوست خود کنار می گذاشت.

تاجر، رفیق سومش را هم دوست داشت؛ چنان که همه جا به داشتن چنین رفیقی افتخار می کرد و همواره وی را به دیگران نشان می داد؛ اما ترسی همواره بر دل تاجر بود که مبادا او ترکش کند و به سراغ رفاقت با دیگران برود.

رفیق دوم تاجر خیلی قابل اعتماد و صبور بود. تاجر هرگاه با مشکلی روبه رو می شد به سراغ او می رفت و او هم به تاجر اعتماد به نفس می داد و موجب دلگرمی او می شد.

رفیق اول تاجر، فردی بسیار وفادار بود. اما مرد تاجر به ندرت به او توجه می کرد و پاسخ محبت های بی دریغ او را می داد.

روزی، تاجر به شدت بیمار شد و دریافت که رفتنی است. زندگی مرفه و اشرافی خود را از جلوی چشماش گذراند و با خود گفت: اگرچه در این دنیا چهار دوست صمیمی دارم؛ اما اگر بمیرم تنهای تنها خواهم شد.

از این رو، رفقاییش را به نزد خود فراخواند. ابتدا رو به رفیق چهارم خود کرد و گفت: من در این دنیا بیش از حد تو را دوست داشتم و برای تو بهترین ها را فراهم کردم؛ حالا که من در حال مرگ هستم، آیا با من می آیی و مرا در این سفر همراهی می کنی؟

رفیق چهارم گفت: به هیچ وجه، و راه خود را گرفت و رفت.

با دلی شکسته درخواستش را با رفیق سومش در میان گذاشت؛ اما او هم بلافاصله گفت: نه،

نمی توانم. تصمیم دارم پس از مرگت با کس دیگری طرح رفاقت بریزم.

تاجر رو به رفیق دومش کرد و مصرانه گفت: من هرگاه کمک خواسته ام، تو یاورم بوده ای. آیا این

درس پنجم: خلقی صورت است مگر ببرد

- ۱- چرا در کيفر و مجازات اخروی ظلم راه ندارد؟ خیر - زیرا حقیقت عمل در برابر آن ظاهر می شود.
- ۲- چه تفاوت هایی میان ویژگی های آخرت با دنیا و برزخ وجود دارد؟ آن تفاوت ها را در جدولی مانند جدول زیر تنظیم کنید.

شماره	دنیا	برزخ	آخرت
۱	محفل عمل نیست	محفل عمل نیست	محفل عمل نیست
۲	پرونده عمل باز است	پرونده عمل باز است	پرونده عمل بسته است
۳	حقیقت آنجا در برابر عمل ظهور دارد	حقیقت آنجا در برابر عمل ظهور دارد	حقیقت آنجا در برابر عمل ظهور کامل
۴	آگاهان آنجا محمود است	آگاهان آنجا محمود است	آگاهان آنجا محمود است
۵	ایمان قلب و فریاد در محاکم است	ایمان قلب و فریاد در محاکم است	ایمان قلب و فریاد در محاکم است

۱- محفل عمل نیست
 ۲- پرونده عمل باز است
 ۳- حقیقت آنجا در برابر عمل ظهور کامل
 ۴- آگاهان آنجا محمود است
 ۵- ایمان قلب و فریاد در محاکم است

۶- برین بارش صاف و آرداری است

۳- رسول خدا ﷺ فرمود: «الدُّنْيَا مَرْزَعَةُ الْآخِرَةِ».

یک کشاورز ماهر برای اینکه زراعت پر محصولی داشته باشد، پنج شرط را رعایت می کند:

- ۱- زمین مناسب انتخاب می کند.
- ۲- بذر سالم تهیه می کند.
- ۳- زمین را به موقع آبیاری و از کودهای مناسب استفاده می کند.
- ۴- زمین را از علف های هرز، پاک می کند.
- ۵- مواظب است که آفات و حیوانات به کشت او ضرر نرسانند.

اگر «دل» بهترین و مناسب ترین زمین برای کشت محصول آخرت است، چهار شرط دیگر کدام اند؟

- ۱- بذر سالم. همانا استعدادهای و تربیت های پاک است.
 - ۲- آبیاری و تغذیه مناسب. همانا اعمال نیک است.
 - ۳- پاک کردن هرزه از جنس و خرابیها. همانا هرزه های دنیا است.
 - ۴- حفظ کبریا از آفات و حیوانات. همانا جلودگیری از وسوسه شیطان است.
- و در میان اینها و عوامل تبدیل نفس دیگر است.

ادبیه الخواطر، ورام بن ابی فراس، ج ۱، ص ۱۸۴